

LEGEA
privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor

În vederea asigurării integrității judecătorilor și procurorilor și a sporirii încrederii societății în justiție,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității etice și financiare (în continuare - evaluarea) a judecătorilor, procurorilor și altor subiecți menționați în prezenta lege.

Articolul 2. Scopul și principiile evaluării

(1) Evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, efectuat pentru verificarea integrității subiecților prevăzuți la art. 3 alin. (1).

(2) Evaluarea externă este efectuată în baza prezentei legi, cu respectarea următoarelor principii:

- a) independența Comisiei de evaluare;
- b) echitatea procedurii de evaluare;
- c) publicitatea actelor emise în procesul evaluării;
- d) caracterul excepțional al evaluării;
- e) rolul proactiv și competența deplină a Comisiei de evaluare.

Articolul 3. Subiecții evaluării

(1) În temeiul prezentei legi sunt evaluați:

a) judecătorii care au exercitat funcția de președinte și vicepreședinte a judecătoriilor, inclusiv interimatul acestor funcții, în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2022;

b) judecătorii curților de apel, în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi, inclusiv cei suspendați din funcție;

c) Procurorul General, adjuncții acestuia, procurorii șefi ai secțiilor Procuraturii Generale, inclusiv cei care au ocupat aceste funcții sau care au asigurat interimatul acestora în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2022;

d) procurorii care au exercitat funcția de procuror-șef al unei procuraturi și de adjunct al procurorului-șef al unei procuraturi, inclusiv interimatul acestor funcții, în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2022;

e) procurorii procuraturilor specializate;

f) judecătorii și procurorii care au eșuat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022.

(2) Nu sunt supuși evaluării conform prezentei legi:

a) persoanele care au promovat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor;

b) persoanele care au promovat evaluarea prevăzută de Legea cu privire la evaluarea titularilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție;

c) judecătorii și procurorii care fac parte din una din categoriile menționate la alin. (1) și care, în termen de 20 zile de la data informării despre începerea evaluării categoriei respective de subiecți, depun cerere de demisie;

d) judecătorii și procurorii care nu fac parte din categoriile menționate în alin. (1).

(3) Cererea de demisie depusă în condițiile alin. (2) lit. c) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile. Depunerea cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motiv, se echivalează cu nepromovarea evaluării. De la data depunerii cererii de demisie, judecătorul sau procurorul respectiv nu adoptă și nu participă la adoptarea actelor de dispoziție.

(4) Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor sau, după caz, Procurorul General soluționează cererea de demisie în cel mult 10 zile de la depunere. Judecătorii și procurorii care au demisionat astfel nu pot deveni din nou judecători sau, după caz, procurori timp de 7 ani.

Capitolul II

COMISIILE DE EVALUARE

Articolul 4. Competența și mandatul Comisiilor de evaluare

(1) Judecătorii menționați în art. 3 alin. (1) sunt evaluați de Comisia de evaluare a judecătorilor.

(2) Procurorii menționați în art. 3 alin. (1) sunt evaluați de Comisia de evaluare a procurorilor.

(3) Comisia de evaluare a judecătorilor și Comisia de evaluare a procurorilor au câte 6 membri. Fiecare comisie este asistată de secretariat.

(4) Comisiile de evaluare au următoarele competențe:

a) colectează, acumulează și verifică prin mijloace neinterzise de lege orice date relevante pentru evaluare;

b) accesează gratuit orice sisteme informaționale care conțin date relevante pentru realizarea mandatului său, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect);

c) solicită informații de la subiectul evaluat, de la alte persoane fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare, pentru realizarea mandatului său;

d) audiază subiectul evaluat și alte persoane ce dețin informații relevante pentru evaluare;

e) efectuează evaluarea și adoptă rapoarte privind rezultatele evaluării;

f) are alte competențe prevăzute de prezenta lege.

(5) Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare poate detalia prevederile prezentei legi cu privire la evaluare.

(6) Pentru evaluarea nu pot fi folosite informațiile care constituie secret de stat și care încă nu au fost desecretizate.

(7) Comisiile de evaluare evaluează toți subiecții prevăzuți la alin. (1) sau (2), inclusiv toate persoanele menționate la art. 3 alin (1) lit. d) care au câștigat concursurile până la 31 decembrie 2025.

(8) Activitatea Comisiilor de evaluare, inclusiv remunerarea membrilor ei și angajaților secretariatului Comisiei de evaluare, acestea se efectuează din contul și în limitele mijloacelor financiare aprobate în legea bugetară anuală și din alte surse neinterzise de lege.

(9) Membrii naționali ai Comisiilor de evaluare beneficiază lunar de o indemnizație echivalentă cu dublul salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție.

(10) Comisiile de evaluare au personalitate juridică.

Articolul 5. Independența Comisiilor de evaluare

(1) Comisiile de evaluare sunt independente funcțional și decizional față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

(2) În activitatea sa, Comisiile de evaluare se conduc de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de Regulamentul său de organizare și funcționare .

(3) Fiecare Comisie de evaluare prezintă Parlamentului anual, până la data de 31 martie, un raport despre activitatea sa în anul precedent.

(4) Comisia de evaluare elaborează și aprobă regulamentul propriu de organizare și funcționare, precum și regulamentul secretariatului său.

(5) Partenerii de dezvoltare nu pot da indicații Comisiei de evaluare sau secretariatului acesteia cu privire la aspectele ce țin de realizarea mandatului Comisiei.

(6) Membrul Comisiei de evaluare și angajații secretariatului nu pot fi reținuți, arestați, supuși aducerii silite, percheziționați fără acordul Comisiei, cu excepția infracțiunilor flagrante. Urmărirea penală împotriva acestora este pornită de Procurorul

General. Aceasta încetează dacă în termen de 10 zile Comisia nu-și dă acordul pentru continuarea acesteia. Hotărîrea Comisiei de evaluare referitor la continuarea urmăririi penale se publică pe pagina web a Comisiei.

(7) Calitatea de membru al Comisiei de evaluare nu poate fi retrasă decât de către Comisia de evaluare, în modul prevăzut de prezenta lege.

Articolul 6. Componența Comisiilor de evaluare

(1) Fiecare Comisie de evaluare este formată din 6 membri numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși după cum urmează:

a) 3 membri cetățeni ai Republicii Moldova – propuși de fracțiunile parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției;

b) 3 membri – propuși de partenerii de dezvoltare.

(2) În scopul desemnării membrilor prevăzuți la alin. (1) lit. a), fracțiunile parlamentare prezintă Comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități informația despre candidații identificați. Comisia juridică, numiri și imunități examinează candidaturile propuse și aprobă, cu votul majorității membrilor comisiei, rapoarte cu referire la fiecare candidat. Proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează de Comisia juridică, numiri și imunități pentru fiecare candidat în parte și se prezintă în plenul Parlamentului pentru a fi dezbătute și adoptate cu majoritatea prevăzută la alin. (1).

(3) Dacă una dintre fracțiunile parlamentare nu asigură desemnarea candidaturii în termenul prevăzut, Comisia juridică, numiri și imunități înaintează proiectele hotărârilor de Parlament și rapoartele pentru candidații desemnați conform alin. (2) spre dezbateră în plenul Parlamentului.

(4) Dacă una dintre fracțiunile parlamentare nu a desemnat nici o candidatură, sau dacă candidatura propusă nu a fost aprobată cu numărul necesar de voturi, Comisia de evaluare se constituie și activează cu numărul de membri ce a fost confirmat prin hotărâre a Parlamentului conform alin. (7).

(5) În scopul desemnării membrilor prevăzuți la alin. (1) lit. b), partenerii de dezvoltare prezintă Parlamentului, printr-o scrisoare comună, o listă din cel mult 6 persoane eligibile pentru fiecare Comisie. În cadrul Comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități se examinează candidaturile propuse și se aleg 3 persoane care au obținut cel mai mare număr de voturi în cadrul ședinței comisiei parlamentare. Acestea sunt propuse plenului Parlamentului în vederea numirii în calitate de membri ai Comisiei de evaluare. Comisia parlamentară elaborează proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității prevăzute la alin. (1).

(6) În sensul prezentei legi, prin parteneri de dezvoltare se înțeleg donatorii internaționali (organizațiile internaționale, misiunile diplomatice și reprezentanțele acestora din Republica Moldova) activi în domeniul reformei justiției și combaterii corupției în ultimii 2 ani. Lista acestora se aprobă prin dispoziție a Guvernului.

(7) Componenta nominală a fiecărei Comisii de evaluare se confirmă prin hotărâre a Parlamentului.

Articolul 7. Calitatea de membru al Comisiei de evaluare

(1) Membrul Comisiei de evaluare trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- a) are studii superioare;
- b) are o reputație ireproșabilă;
- c) are cel puțin 10 ani de experiență în unul sau mai multe dintre următoarele domenii: juridic, economic, fiscal, financiar, al investigării infracțiunilor de corupție sau al verificării integrității;
- d) nu a deținut funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova sau de membru al Guvernului Republicii Moldova în ultimii 3 ani;
- e) nu a făcut parte dintr-un partid politic din Republica Moldova în ultimii 3 ani;
- f) nu a deținut funcția de judecător sau procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani;
- g) cunoaște la un nivel suficient limba engleză.

(2) Calitatea de membru al Comisiei de evaluare este incompatibilă cu orice funcție publică din Republica Moldova. Situațiile de incompatibilitate ale membrilor Comisiei de evaluare trebuie declarate imediat și soluționate în termen de 10 zile de la declarare.

(3) Calitatea de membru al Comisiei de evaluare încetează caz de:

- 1) demisie;
- 2) revocarea membrului pentru:
 - a) survenirea circumstanțelor de incompatibilitate sau necorespondere a cerințelor stabilite la alin. (1);
 - b) încălcarea intenționată gravă a prezentei legi sau a regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare;
 - c) săvârșirea unei infracțiuni flagrante;
 - d) neparticiparea pe parcursul a 2 luni la cel puțin 3 ședințe ale Comisiei de evaluare fără motive temeinice;
 - e) imposibilitatea exercitării funcției de membru al Comisiei de evaluare, inclusiv din motive de sănătate, pentru o durată mai mare de 2 luni.
- 3) deces;
- 4) încetarea activității Comisiei de evaluare.

(4) Membrul Comisiei de evaluare poate fi revocat prin decizia motivată a comisiei, adoptată cu votul secret a 2/3 din membrii acesteia, care se transmite pentru informare Parlamentului. Membrul vizat nu participă la vot.

(5) În cazul încetării calității de membru al Comisiei de evaluare în baza temeiurilor stabilite la alin. (3) pct. 1)–3), președintele Comisiei de evaluare sau, după caz, șeful secretariatului Comisiei de evaluare, sesizează imediat Parlamentul, în vederea organizării procesului de selectare și numire a unui nou membru conform procedurii stabilite pentru membrul comisiei al cărui mandat a încetat.

Articolul 8. Co-președinții Comisiei de evaluare

(1) Fiecare Comisie de evaluare este condusă de doi co-președinți, aleși din rândul membrilor comisiei, prin votul secret al majorității membrilor comisiei. Un președinte este ales din rândul membrilor menționați la art. 6 alin. (1) lit. a) și unul din rândul membrilor menționați la art. 6 alin. (1) lit. b).

(2) Co-președinții Comisiei au următoarele atribuții:

a) coordonează activitatea Comisiei;

b) reprezintă Comisia în raporturile cu alte persoane fizice și juridice de drept public sau privat;

c) au atribuții prevăzute de prezenta lege și de regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei.

(3) Atribuțiile concrete ale fiecărui co-președinte sunt stabilite de Comisia de evaluare.

(4) Calitatea de co-președinte al Comisiei de evaluare încetează în cazul:

a) încetării în condițiile art.7 alin.(3) a calității de membru al Comisiei de evaluare;

b) renunțării la calitatea de co-președinte sau revocării din această funcție, aprobate de majoritatea membrilor Comisiei de evaluare.

Articolul 9. Secretariatul Comisiei de evaluare

(1) Fiecare comisie de evaluare dispune de un secretariat propriu. Secretariatul Comisiei de evaluare (în continuare – secretariatul) este independent de orice autoritate publică și funcționează exclusiv în vederea asistării Comisiei în realizarea competențelor acesteia. Modul de funcționare și statele de personal ale secretariatului se aprobă de Comisia de evaluare.

(2) Secretariatul se subordonează exclusiv Comisiei de evaluare.

(3) Activitatea secretariatului este coordonată de șeful secretariatului.

(4) La solicitarea co-președintelui Comisiei de evaluare sau a șefului secretariatului, autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să delege sau să detașeze temporar angajați, pentru a asista Comisia de evaluare în realizarea competențelor sale, inclusiv prin derogare de la prevederile legilor ce reglementează funcționarea autorităților și instituțiilor publice respective, precum și de la legile ce reglementează statutul anumitor categorii de funcționari publici.

Articolul 10. Obligațiile membrilor Comisiei de evaluare

(1) Membrii Comisiei de evaluare au următoarele obligații:

a) să participe, fizic sau prin videoconferință, la ședințele Comisiei de evaluare;

b) să folosească doar în scopul evaluării și să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal care le-au devenit cunoscute în timpul exercitării mandatului de membru al Comisiei de evaluare;

c) să se abțină de la orice activitate, ce ar putea genera un conflict de interese, și să le declare eventualele conflicte de interese în modul stabilit în regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare;

d) să se abțină de la fapte ce ar putea discredita Comisia de evaluare sau ar putea provoca îndoieli privind obiectivitatea acesteia;

e) să își exercite în mod profesionist, diligent și prompt atribuțiile.

(2) Obligațiile prevăzute la alin. (1) lit. b)-e) se aplică în mod corespunzător și angajaților secretariatului.

Articolul 11. Ședințele Comisiei de evaluare

(1) Comisia de evaluare își desfășoară activitatea în ședințe închise, cu excepțiile stabilite de prezenta lege.

(2) Ședințele Comisiei de evaluare se desfășoară cu participarea a cel puțin 4 membri.

(3) Membrii Comisiei de evaluare sunt obligați să participe la ședințe în mod fizic sau prin videoconferință. Dacă un membru al Comisiei de evaluare este în imposibilitate de a participa la ședință, membrul anunță Comisia despre acest fapt.

Capitolul III PROCEDURA DE EVALUARE

Articolul 12. Criteriile de evaluare

(1) În sensul prezentei legi, evaluarea constă în verificarea integrității etice și financiare a subiecților evaluării.

(2) Se consideră că subiectul nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia are dubii serioase că acesta:

a) a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare;

b) în privința acestuia există suspiciuni privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017.

c) a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese incompatibile cu funcția deținută.

(3) Se consideră că un candidat nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia are dubii serioase că:

a) din anul 2016, candidatul nu a declarat donații sau dreptul de folosință a bunurilor care trebuiau declarate conform legii, iar beneficiul obținut astfel depășește 10 salarii medii pe economie la ziua evaluării;

b) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri din ultimii 15 ani depășește 20 de salarii medii pe economie, în quantumul stabilit de Guvern pentru anul în care are loc evaluarea;

c) în ultimii 10 ani a admis iregularități fiscale în urma cărora impozitul neplătit a depășit 3 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care are loc evaluarea.

(4) La aprecierea criteriilor prevăzute la alin.(3) Comisia de evaluare va lua în calcul și averea, cheltuielile, veniturile și comportamentul persoanelor apropiate, așa cum acestea sunt definite în Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și averea subiectului evaluării și a persoanelor apropiate acestuia înscrise pe numele altor persoane.

(5) La aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)–(3), Comisia de evaluare nu depinde în nicio măsură de actele sau constatările altor organe.

Articolul 13. Consecutivitatea evaluării

(1) Comisia de evaluare anunță pe pagina sa web și informează prin email candidații despre începerea evaluării categoriei de subiecți respective.

(2) Subiecții menționați la art. 3 alin (1) lit. a), b), e), f) sunt evaluați în mod prioritar.

Articolul 14. Inițierea procedurii de evaluare

(1) În decurs de 5 zile de la solicitarea Comisiei, Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor, transmite Comisiei de evaluare lista subiecților care urmează a fi evaluați și datele de contact ale acestora (adresa de domiciliu, telefon, email).

(2) Comisia de evaluare inițiază evaluarea după primirea listei menționate la alin. (1).

(3) Comisia de evaluare solicită subiectului să depună:

a) declarația de avere și interese personale cu datele actualizate pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă;

b) chestionarul de etică;

c) declarația privind lista persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, care activează sau au activat în ultimii 5 ani în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public.

(4) Modelul declarațiilor și a chestionarului se aprobă de Comisia de evaluare.

(5) Declarațiile și chestionarul menționate la alin. (3) se prezintă Comisiei de evaluare în termenul stabilit de Comisie, dar nu mai puțin de 7 zile de la solicitare. Refuzul de a prezenta sau neprezentarea în termen fără motive convingătoare a declarațiilor sau a chestionarului de etică echivalează cu nepromovarea evaluării.

(6) Prin depunerea declarațiilor și a chestionarului prevăzute la alin. (3), subiectul evaluat declară pe proprie răspundere veridicitatea și deplinătatea datelor prezentate.

Articolul 15. Completul care efectuează evaluarea

(1) Subiecții evaluării sunt evaluați de către un complet din trei membri ai comisiei de evaluare, reprezentând ambele categorii de membri menționate la art. 6 alin. (1).

(2) Dosarul de evaluare este pregătit pentru evaluare de către un membru-raportor, care este asistat de secretariatul Comisiei. Modul de desemnare a membrului-raportor este stabilit în regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare.

(3) Membrul-raportor prezintă proiectul de raport celorlalți membri ai completului.

Articolul 16. Acumularea informației

(1) Comisia de evaluare și secretariatul acesteia au acces în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea mandatului, în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea. Comisia de evaluare poate primi de la orice persoană informații relevante despre subiectul evaluat, inclusiv să acumuleze singură aceste informații.

(2) Informația solicitată de la persoanele menționate în art. 4 alin. (4) lit. c) se prezintă Comisiei de evaluare gratuit, inclusiv în format electronic, în termen de cel mult 10 zile de la data solicitării.

(3) Persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv instituțiile financiare, nu pot refuza prezentarea informației pe motivul protejării datelor cu caracter personal, a secretului bancar sau a altor date cu acces limitat, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și care nu a fost desecretizată.

(4) Neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate se sancționează potrivit legii.

(5) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, prelucrarea datelor cu caracter personal este admisă pe perioada desfășurării activității de către Comisia de evaluare și secretariatul acesteia. Dreptul de acces al subiectului evaluării la aceste date este asigurat de secretariat. Subiectul evaluat are obligația să păstreze confidențialitatea datelor cu caracter personal din materialele evaluării prezentate de Comisia de evaluare.

(6) În scopul elucidării neclarităților depistate, Comisia de evaluare poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la subiectul evaluat sau de la alte persoane.

(7) Neprezentarea de către subiectul evaluat în termenul stabilit, fără motive convingătoare, a informației suplimentare solicitate de către Comisia de evaluare poate constitui temei pentru nepromovarea evaluării sau pentru refuzul de a admite la dosarul de evaluare informația prezentată cu întârziere.

(8) Informația acumulată de Comisia de evaluare despre subiecții evaluării se păstrează, se arhivează, se radiază, se distruge în modul stabilit de regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare.

Articolul 17. Audierea

(1) După analiza informației acumulate, Completul de evaluare îi comunică candidatului toate dubiile pe care le are în privința acestuia și îi oferă acces la materialele dosarului de evaluare.

(2) Peste cel puțin 7 zile de la prezentarea dubiilor, Completul de evaluare audiază subiectul evaluării. În cazul refuzului subiectului evaluării de a participa la audieri, Completul de evaluare nu organizează audiere și evaluează candidatul în baza informației acumulate.

(3) Subiectul evaluat are următoarele drepturi în cadrul audierii:

- a) să participe la audiere și să dea explicații verbale;
- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) cu acordul Completului de evaluare, să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră relevante, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior.

(4) Audierea are loc în ședință publică, care se înregistrează prin mijloace audio/video. Completul de evaluare poate decide să desfășoare audierile sau o parte din ele în ședință închisă dacă acest lucru este absolut necesar pentru protecția ordinii publice, vieții private sau moralității. Înregistrările video a audierilor publice se plasează pe pagina web oficială a Comisiei de evaluare.

(5) Subiectul evaluării este obligat să respecte ordinea în ședință și să răspundă la întrebările Completului de evaluare.

(6) Fiecare membru al Completului de evaluare poate adresa întrebări subiectului evaluat.

Articolul 18. Raportul de evaluare

(1) În urma evaluării, Completul de evaluare emite un raport în limba română, care se aprobă cu votul a cel puțin 2 membri ai completului. Raportul de evaluare semnat de președintele Completului de evaluare cuprinde faptele relevante, motivele și propunerea privind promovarea sau nepromovarea evaluării. Membrii completului de evaluare nu se pot abține de la vot.

(3) Raportul Completului de evaluare se aprobă de Comisia de evaluare cu votul majorității membrilor săi.

(4) Se consideră că subiectul nu a promovat evaluarea dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea acestuia cu unul sau mai multe criterii prevăzute la art. 12, care nu au fost înlăturate de către subiectul evaluat.

(5) Subiectul evaluării în privința căruia a fost aprobat un raport de evaluare nu participă la adoptarea actelor de dispoziție până la emiterea hotărârii Consiliului

Superior al Magistraturii, a ordinului Procurorului General sau după caz, a decretului Președintelui Republicii Moldova de eliberare din funcție.

(6) Raportul de evaluare se expediază subiectului evaluat, la adresa electronică a acestuia. În aceeași zi, raportul de evaluare se publică pe pagina sa web oficială a Comisiei de evaluare, luând măsurile rezonabile pentru protecția vieții private a subiectului evaluat și a altor persoane.

(7) În cel mult 3 zile de la adoptare, raportul de evaluare al Comisiei de evaluare se transmite Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor, împreună cu o copie a dosarului de evaluare.

(8) În cazul în care se constată încălcări ale legii sau că informațiile furnizate de subiectul evaluat sau de către alte persoane nu corespund realității, Comisia de evaluare sesizează organele competente în vederea documentării faptelor respective și, după caz, aplicării sancțiunilor.

Articolul 19. Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii sau Consiliul Superior al Procurorilor a rezultatelor evaluării

(1) Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor, examinează în ședință publică rezultatele evaluării în baza dosarului de evaluare primit de la Comisia de evaluare. Subiectul evaluat poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă confirmă că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior. Reprezentantul Comisiei de evaluare și subiectul evaluat, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

(2) Prin hotărîre motivată adoptată în cel mult 30 zile de la recepționarea documentelor menționate în art. 18 alin. (7), consiliul respectiv:

a) acceptă raportul Comisiei de evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;

b) respinge raportul Comisiei de evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare, dacă constată circumstanțe care puteau duce la promovarea, sau după caz, nepromovarea evaluării;

c) după recepționarea raportului Comisiei de evaluare întocmit ca urmare a efectuării evaluării repetate prevăzute la lit. b), acceptă raportul în temeiul literei a) sau îl respinge și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

(3) Hotărîrea motivată a consiliului respectiv se publică pe pagina sa web oficială și se expediază prin email subiectului evaluat și Comisiei de evaluare în ziua adoptării.

(4) Hotărîrea consiliului respectiv cu privire la nepromovarea evaluării are ca efect:

a) eliberarea din funcție a judecătorului, în conformitate cu art. 25 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statul judecătorului și consecințele acesteia;

b) eliberarea din funcție a procurorului, cu efectele care rezultă din lit. a);

c) neadmiterea la concurs a candidatului care nu deține funcția de judecător sau procuror.

(5) Judecătorul sau procurorul care nu a promovat evaluarea nu are dreptul de a exercita funcția de judecător sau, după caz, procuror, timp de 7 ani, de a fi admis și de a exercita profesiile de: procuror sau respectiv judecător, avocat, notar, administrator autorizat, executor judecătoresc precum și funcții de demnitate publică timp de 5 ani din data rămânerii definitive a hotărârii consiliului respectiv, a ordinului Procurorului General sau, după caz, a decretului Președintelui Republicii Moldova.

Articolul 20. Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau Consiliului Superior al Procurorilor

(1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată în termen de 15 zile de la primirea prin email a actului respectiv de către:

- a) persoana evaluată, în cazul hotărârii prevăzute la art. 19 alin. (4);
- b) Comisia de evaluare, în cazul hotărârii menționate la art.19 alin.(2) lit. c).

(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de cel mult 30 de zile de un complet format din 3 judecători.

(3) Depunerea contestației suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor.

(4) Contestația se examinează în ședință publică, la care sunt invitate pentru a-și prezenta poziția subiectul evaluării, reprezentantul consiliului respectiv și Comisiei de evaluare.

(5) Curtea Supremă de Justiție:

- 1) respinge contestația;
- 2) admite contestația, și:

a) dispune reluarea procedurii de evaluare de către Comisia de evaluare, doar dacă constată existența unor circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea evaluării;

b) dispune reluarea procedurii de evaluare de către consiliul respectiv, doar dacă constată existența unor circumstanțe de fapt care puteau duce la nepromovarea evaluării.

(6) Decizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție.

Articolul 21. Reluarea procedurii de evaluare

(1) Reevaluarea este efectuată de către Comisia de evaluare.

(2) Reevaluarea se limitează la examinarea aspectelor menționate de consiliul respectiv sau, după caz, de Curtea Supremă de Justiție și organizarea audierilor repetate.

(3) Prevederile art.18 se aplică în mod corespunzător raportului adoptat de Comisie în urma reevaluării.

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 22. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor în termen de 5 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a legii, anunță concursul pentru funcțiile vacante în ambele consilii și în colegiile de pe lângă acestea.

(3) Parlamentul Republicii Moldova, în termen de 15 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va confirma componența nominală a Comisiei de evaluare a judecătorilor și a Comisiei de evaluare a procurorilor.

(4) Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea funcționării prezentei legi, inclusiv contactarea, în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a prezentei legi, a partenerilor de dezvoltare și a Parlamentului în vederea desemnării de către aceștia a membrilor Comisiilor de evaluare.

(5) Ministerul Justiției, cel mult 5 zile lucrătoare de la confirmarea componenței nominale a comisiilor de evaluare, va organiza prima ședință a acestora.

(6) Comisiile de evaluare:

a) în cel mult 15 zile lucrătoare de la confirmarea componenței nominale, își vor alege co-președinții;

b) în cel mult 30 zile lucrătoare de la confirmarea componenței nominale, va aproba regulamentul propriu de organizare și funcționare și regulamentul secretariatului.

(7) Prin derogare de la prevederile Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și de la prevederile legilor ce reglementează statutul special al anumitor categorii de funcționari publici, se permite detașarea funcționarilor publici din cadrul autorităților și instituțiilor publice către secretariat.

(8) Prezenta lege își încetează acțiunea la data respingerii de către Curtea Supremă de Justiție a ultimei contestații depuse împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor prevăzute la art. 20, sau la expirarea termenului de contestare a ultimei hotărâri a Consiliului respectiv.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor a fost elaborat de Ministerul Justiției.

La baza versiunii inițiale a proiectului de lege a stat Conceptul privind evaluarea extraordinară a integrității judecătorilor și procurorilor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Reforma justiției, demarată în 2021, a debutat cu inițierea procesului de elaborare a legii privind evaluarea integrității etice și financiare a judecătorilor și a procurorilor, numit procesul de vetting.

Reieșind din rigorile Constituției și a standardelor internaționale în domeniu, precum și pentru a permite desfășurarea acestei reforme într-un mod cât mai organizat și focusat, procesul de evaluare externă a fost divizat în **3 etape consecutive**:

1. Procesul de evaluare a candidaților la funcțiile vacante din Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare - CSM), din Consiliul Superior al Procurorilor (în continuare - CSP), și din colegiile din cadrul acestor organe de auto-administrare (colegiile disciplinare, colegiile de selecție și carieră, și colegiile de evaluare a performanțelor).

2. Procesul de reformare al Curții Supreme de Justiție (în continuare - CSJ) și de evaluare a judecătorilor și candidaților pentru funcția de judecător al CSJ.

3. Procesul de evaluare externă a judecătorilor din curțile de apel și a judecătorilor și a procurorilor, care este divizat în 2 sub-etape:

- a) evaluarea judecătorilor și procurorilor din funcțiile și instituțiile cheie;
- b) evaluarea celorlalți judecători și procurori din instituțiile de drept.

Evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor reprezintă **o obligație asumată de Republica Moldova la nivel național și internațional**. Această reformă este una din condiționalitățile de bază ce rezultă din Acordul de asociere RM-UE. Având în vedere aspirațiile de aderare la Uniunea Europeană, această reformă nu poate fi în nici un caz, amânată pentru un timp îndelungat, or va periclita iremediabil reformarea sistemul de drept și curățarea corpului de judecători și procurori.

Remarcăm faptul că în procesul de elaborare a reglementărilor privind evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor s-a ținut cont de recomandările Comisiei de la Veneția din anii 2019, 2021 și 2022 referitor la proiectul legii cu privire la evaluarea judecătorilor CSJ. Or, mecanismul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor este în mare parte similar mecanismului de evaluare a judecătorilor CSJ.

Menționăm că în Opinia sa din 2019 (pct. 18-19, 37-40, 84) dar și cea din 2021, **Comisia de la Veneția a constatat deja, situația extraordinară în care se află Republica Moldova cu privire la starea gravă în justiție.** Stare care din 2019, s-a agravat, fiind creat un blocaj total în sistemul justiției. Mai mult, s-a reiterat că, în principiu, autoritățile statului decid ca în cazuri extraordinare, **cînd mecanismele interne eșuează, pot fi aplicate mecanisme urgente și radicale:** de exemplu mecanismul de evaluare din Ucraina, cel din Albania, cel de pre-vetting în Moldova.

Spre deosebire de situația din anul 2019, deși judecătorii și procurorii în mare majoritate sunt aceiași, totuși o îmbunătățire calitativă a activității acestora nu s-a produs, dimpotrivă s-a agravat, iar mecanismele interne ale organelor de auto-administrare nu au funcționat. De asemenea, credibilitatea în actul justiției a scăzut simțitor.

Acestea fiind spuse, prezentăm o scurtă informație despre cele mai recente cazuri de condamnare din sistem:

- la 02.02.2023, Curtea Supremă de Justiție a condamnat definitiv un avocat la **3 ani** de închisoare pentru trafic de influență, pretins asupra procurorilor și judecătorilor;
- la 03.02.2023, Judecătoria Edineț a condamnat un ofițer de urmărire penală la **3 ani** de închisoare pentru trafic de influență, pretins asupra judecătorilor.

La moment, Procuratura Anticorupție reprezintă acuzarea de stat în instanța de judecată în privința a – **12 judecători, 15 procurori, 24 avocați**, și alți intermediari.

De asemenea, prezentăm informația din Raportul „*Ruperea cercului vicios: Regîndirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova*”¹ referitor la situația critică din sistem din anii precedenți:

„Mai multe exemple nefericite de cazuri de corupție din sistemul judecătoresc au fost aduse în atenția opiniei publice în 2016, dezvăluind că 16 judecători ar fi fost implicați în activități de spălare a circa 70 de miliarde de dolari americani în cadrul schemei rusești de spălare a banilor². Rolul instanțelor în această conspirație a fost semnificativ, dat fiind faptul că anume ele au emis ordonanțe judecătorești pentru transferuri de fonduri suspecte. Dosarele împotriva judecătorilor sunt încă în curs de examinare. Deși CSM a fost la curent cu implicarea judecătorilor în cazurile respective încă din 2012, se pare că nu a luat măsuri până în 2016, mult timp după ce au fost aduse daune sistemului bancar moldovenesc.

Mai mulți judecători implicați în cazurile respective au fost fie evaluați cu „foarte bine” în evaluările lor de performanță de către organele relevante ale CSM, fie au fost promovați în funcții administrative în cadrul judecătoriilor sau la curțile de

¹ Raportul este disponibil în limbile română și engleză, la linkul: <https://ccia.md/reports/ruperea-cercului-vicios/>

² Informația de la Conferința de presă a Procuraturii anticorupție și a Centrului Național Anticorupție din 21 septembrie 2016 poate fi găsită la linkul: <https://anticoruptie.md/ro/dosare-de-coruptie/doc-cum-a-functionat-spalatoria-ruseasca-scheme-prezentate-de-procuratura-anticoruptie>

apel în perioada 2014-2016³. Procuratura Anticorupție nu a dezvăluit că a încetat urmărirea penală în ceea ce privește judecătorii respectivi.⁴ La 27 octombrie 2020, CSM a acceptat cererea a cinci dintre judecătorii urmăriți în dosarul „spălătoriei rusești” de a le fi anulat suspendarea din funcție și de a reveni la locul de muncă. Ulterior, alți doi judecători au fost găsiți vinovați de emiterea cu bună știință a unei hotărâri judecătorești contrare legii, dar liberați de răspundere penală în legătură cu intervenirea prescripției de tragere la răspundere penală; un altul a fost achitat. Unsprezece cauze sunt în curs de examinare în instanță, iar avocații depun multiple cereri de recuzare împotriva judecătorilor care examinează cauzele, ceea ce duce la amânări.⁵

Referitor la alte acuzații de corupție în privința judecătorilor, deși au fost inițiate cauze penale, doar un judecător a fost găsit vinovat de luare de mită („corupție pasivă”) și condamnat la șapte ani de închisoare. Un alt judecător a fost găsit vinovat de aceeași infracțiune în prima instanță, dar a fost achitat ulterior de Curtea Supremă de Justiție.⁶

Articolul 307 din Codul penal al Republicii Moldova privind „pronunțarea cu bună-știință de către judecător a unei hotărâri, sentințe, decizii sau încheieri contrare legii” este considerat un mecanism care pune în pericol independența justiției.⁷ Mai mulți judecători au fost supuși urmăririi penale în temeiul acestei dispoziții, a cărei constituționalitate a fost confirmată de Curtea Constituțională în 2018. Decizia respectivă a stabilit că un judecător poate fi urmărit penal „doar în baza unor probe incontestabile, care ar demonstra intenția judecătorului în emiterea actului judecătoresc contrar legii”⁸.

Un raport al Freedom House din 2019, care monitorizează selectivitatea justiției penale în Republica Moldova,⁹ a evidențiat tratamentul inegal în cadrul unor cauze penale similare care, potrivit procurorilor, au legătură cu dosarul fraudei bancare. Politicianul și omul de afaceri Ilan Șor, în prezent fugar, a beneficiat de tratament preferențial din partea organelor de urmărire penală și a instanțelor de judecată. Tergiversările în procesele de judecată au fost, de asemenea, un simptom al justiției selective în cazul Șor: din cele 98 de ședințe de judecată monitorizate, 68 au

³ Promisiunea neîndeplinită privind un sistem judecătoresc independent în Moldova, Raport al misiunii, Comisia Internațională a Juriștilor, 2019, <https://crjm.org/wp-content/uploads/2019/03/2019-ICJ-Raport-Independenta-Justitiei-RM-RO.pdf>.

⁴ Raport privind monitorizarea selectivității justiției penale, Freedom House Moldova, 2021, <https://www.lhr.md/ro/2021/10/raportul-de-monitorizare-selectivitatii-justitiei-penale-2020-2021/>

⁵ Dosarele judecătorilor din „Laundromat”. Unii au cerut recuzarea judecătorilor, alții cer despăgubiri de la stat, Ziarul de Gardă, 27 iunie 2021, www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/dosarele-judecatorilor-din-laundromat-unii-au-cerut-recuzarea-judecatorilor-altii-cer-despagubiri-de-la-stat/.

⁶ Trei judecători condamnați în ultimii doi ani pentru corupție, Anticorupție.md, 2016, <https://anticoruptie.md/ro/stiri/trei-judecatori-condamnati-pentru-acte-de-coruptie-in-ultimii-doi-ani>

⁷ Promisiunea neîndeplinită privind un sistem judecătoresc independent în Moldova, Raport al misiunii, Comisia Internațională a Juriștilor, 2019, <https://crjm.org/wp-content/uploads/2019/03/2019-ICJ-Raport-Independenta-Justitiei-RM-RO.pdf>

⁸ Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 28 martie 2017, disponibilă la adresa <http://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=612&l=ro>.

⁹ Raport de monitorizare a selectivității justiției penale, Freedom House Moldova, 2019 https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-02/Judicial_Integrity_Selective-Criminal_Justice_ROMANIAN_FINAL.pdf.

fost amânate.¹⁰ Raportul relevă că justiția selectivă este produsul unei colaborări nefirești dintre politic și justiție, iar selectivitatea justiției are două manifestări principale: favorabilă sau nefavorabilă subiecților cu afiliere politică, în funcție de cât de apropiați sunt subiecții forțelor politice care controlează justiția.

Freedom House a realizat ulterior un raport la aceeași temă în 2021¹¹. Acesta a scos în evidență mai multe cauze penale cu caracteristici similare, dar cu abordări procedurale diferite, în special evaluări diferite și inconsecvente ale actelor de constatare întocmite de ANI referitoare la îmbogățirea ilicită, soluții diferite ale instanțelor în cazuri similare cu tipologii identice etc. 56% din totalul ședințelor de judecată monitorizate pentru acest raport au fost amânate, ceea ce a dus la tergiversări. Monitorizarea a confirmat, de asemenea, un favoritism clar: într-un exemplu de rezonanță privind o serie complexă de acuzații penale cu privire la inculpații din grupul Platon, cazurile care ar fi putut avea un rezultat pozitiv¹² au fost examinate rapid, în pofida multitudinii de participanți la dosar și a înlocuirii judecătorilor.

Un raport recent al CRJM privind aplicarea sancțiunilor penale în Republica Moldova¹³ a constatat că instanțele par să fie conștiente de importanța circumstanțelor specifice ale inculpatului în stabilirea sentinței, dar aplică o abordare formalistă în ceea ce privește criteriile de individualizare. Deși instanțele de judecată acordă atenție chestiunii proporționalității în stabilirea pedepselor, mecanismele prevăzute de legislație pentru a asigura un echilibru între consecințele faptei și al autorului, pe de o parte, și răspunderea și pedeapsa potrivită, pe de altă parte, nu par să producă efectul scontat.¹⁴ Această tendință se observă în motivarea hotărârilor în general, dar și în motivarea criteriilor de individualizare, în special în ceea ce privește proporționalitatea și circumstanțele atenuante sau agravante. CSJ și judecătorii din afara Chișinăului par a fi cele mai problematice în această privință.

¹⁰ În cazurile care implicau subiecți ai opoziției, procesele de judecată s-au desfășurat cu o rapiditate remarcabilă, în timp ce cei care aveau șanse de a fi achitați au fost supuși unor întârzieri mari. Contrarul acestui fenomen s-a înregistrat în cazurile în care au fost implicați subiecți apropiați de partidul de guvernământ

¹¹ Raport de monitorizare a selectivității justiției penale, Freedom House Moldova, 2019 https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-02/Judicial_Integrity_Selective-Criminal_Justice_ROMANIAN_FINAL.pdf.

¹² Veaceslav Platon, care a devenit proprietar în diferite bănci și companii de asigurări din Republica Moldova în perioada post-sovietică și a menținut legături strânse cu bancherii ruși implicați în spălarea de bani <https://ccia.md/wp-content/uploads/2022/07/Republica-Offshore-Analiza-factori-contribuit-frauda-sistematica-spalarea-banilor-sectorul-bancar-de-asigurari-financiar-Moldova.pdf>

¹³ Raport privind aplicarea sancțiunilor penale în Republica Moldova, Consiliul European, 2022, <https://rm.coe.int/report-criminal-sanctions-rom/1680a1c6f1>.

¹⁴ În documentul „De la hotărâri judecătorești la justiție. Cum asigurăm o mai bună motivare a hotărârilor judecătorești în Republica Moldova?”, elaborat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova, autorii au identificat principalele cauze ale adoptării hotărârilor judecătorești slab motivate și au analizat deficiențele juridice și constrângerile practice care slăbesc eforturile sistemului judecătorec din Moldova în a asigura o calitate adecvată a motivării. Aceste deficiențe provin din practica judiciară neuniformă și ca urmare a impactului limitat al eforturilor de standardizare a practicii judecătorești; volumul de muncă al judecătorilor și distribuția neuniformă a acestuia; motivarea defectuoasă și superficială a hotărârilor judecătorești; comportamentul deficient prestabilit al judecătorilor actuali, inoculat judecătorilor nou-numiți; lipsa de personal care să asiste judecătorii; respectarea termenelor legale, adesea în detrimentul altor cerințe, inclusiv a celor privind motivarea hotărârilor. Documentul este disponibil la adresa https://crjm.org/wp-content/uploads/2021/11/2021-22-10-De-la-hotarari-judecatoresti-la-justitie_2021-RO_FINAL.pdf.

În ceea ce privește sancțiunile aplicate în cazurile de corupție, din cele peste 400¹⁵ de hotărâri analizate emise de CSJ în perioada ianuarie 2017 – decembrie 2020, un raport al CRJM¹⁶ din 2022 a stabilit că în peste 90% din cauzele de corupție faptele în sine sau subiecții implicați au fost în acte de mică corupție. 7% dintre cauze se referă la subiecți sau cauze de mare corupție. Justiția în cauzele de corupție a fost înfăptuită, în medie, în termen de 3,5 ani. Fiecare al doilea caz examinat a fost trimis la reexaminare cel puțin o dată.

Din totalul sancțiunilor aplicate de judecători, în 8 din 10 cazuri condamnății nu au petrecut nicio zi în închisoare. 55% din sentințele primei instanțe sunt casate. Soluțiile judecătorilor curții de apel sunt diferite în 48% de cazuri (rata deciziilor de achitări în cauzele de corupție este de cel puțin patru ori mai mare decât în alte cauze penale).

Publicarea hotărârilor judecătorești oferă o perspectivă asupra modului în care un judecător aplică legea. În 2020¹⁷, pe baza analizei a 1.340 de hotărâri judecătorești adoptate în perioada 1 ianuarie 2018 – 31 martie 2019, CRJM a constatat că anonimizarea hotărârilor judecătorești în Republica Moldova este inconsecventă. Astfel de inconsecvențe au fost constatate în 55% din dosarele de corupție. În 149 de hotărâri legate de dosarele de corupție (28% din totalul de 530 de hotărâri analizate), judecătorii (cu excepția CSJ) au abuzat de această practică în domenii precum identificarea autorilor sau instigatorilor unei infracțiuni. În 118 hotărâri (22%), numele judecătorului, procurorului, polițistului, mediatorului, executorului judecătoresc, notarului sau avocatului nu au fost dezvăluite. Există mai multe dosare în care valoarea mitei a fost secretizată în hotărâri judecătorești în cauze de rezonanță. Aceste exemple arată anonimizarea excesivă și necorespunzătoare a unor elemente-cheie din astfel de hotărâri judecătorești, ceea ce reduce impactul prevenirii corupției prin hotărâri judecătorești bine motivate și transparența față de societatea civilă.

Au existat cazuri când prima instanță și curțile de apel, inclusiv în cauze penale de rezonanță, au examinat dosare cu ușile închise. De exemplu, cazul fostului prim-ministru Vladimir Filat, care a fost condamnat pentru luare de mită și trafic de influență, a fost examinat în întregime cu ușile închise, în pofida solicitării inculpatului de a avea un proces public. Alte două cazuri legate de fraudă bancară ar fi fost examinate în întregime cu ușile închise. Deși instanțele pot exclude publicul de la toate ședințele sau de la o parte a unui proces, acest lucru trebuie să se facă numai în circumstanțe excepționale, strict justificate de la caz la caz, și să facă obiectul unei supravegheri și revizuirii judiciare permanente. Comisia Internațională a Juriștilor și-a exprimat îngrijorarea cu privire la desfășurarea ședințelor cu ușile închise, în special în cauzele penale în care există un interes public.¹⁸

¹⁵ Reprezentau 95% din numărul total de hotărâri disponibile în mod public pe site-ul CSJ la momentul respectiv.

¹⁶ Hotărârile și sancțiunile aplicate în cazurile de corupție - cât de uniformă este practica judiciară?, Centrul de Resurse Juridice din Moldova, 2022, https://old.crjm.org/wp-content/uploads/2022/01/2022-01-25-studiu-sanctiuni-coruptie-versiunea_pre-machetata-site.pdf.

¹⁷ Transparența justiției versus datele cu caracter personal. O analiză a modului de publicare a hotărârilor judecătorești în Republica Moldova, Centrul de Resurse Juridice din Moldova, 2020, <https://crjm.org/wp-content/uploads/2020/01/Transparenta-just-vs-date-caract-pers.pdf>.

¹⁸ Promisiunea neîndeplinită privind un sistem judecătoresc independent în Moldova, Raport al misiunii, Comisia Internațională a Juriștilor, 2019, <https://crjm.org/wp-content/uploads/2019/03/2019-ICJ-Raport-Independenta-Justitiei-RO.pdf>

În context, menționăm **factorii care au determinat efectuarea evaluării externe**:

- Risc sporit de influențare a judecătorilor/procurorilor din cauza lipsei de integritate;
- Ineficiența cadrului normativ actual ce reglementează mecanismul de evaluare a integrității judecătorilor/procurorilor;
- Lipsa siguranței pentru cetățeni de a fi protejați de eventualele abuzuri și încălcări ale drepturilor lor și nivelul scăzut al încrederii în sistemul justiției în general;
- Ineficiența procedurilor actuale de evaluare a judecătorilor și a procurorilor este deja constatată, or, pe parcursul ultimilor ani acestora li se atribuia în mod automat calificativul ”foarte bine”, fără a fi supuși unei verificări reale și credibile;
- Ineficiența procedurii disciplinare, care se demara ”la comandă”, doar contra judecătorilor/procurorilor care nu erau loiali CSM-ului sau PG/CSP-ului.

Finalitățile urmărite de promovarea prezentului proiect de lege constau în:

- 1) sporirea calității actului de justiție;
- 2) crearea mecanismului pentru efectuarea evaluării externe a integrității judecătorilor și procurorilor;
- 3) asigurarea numirii unor judecători și procurori imparțiali și integri;
- 4) eliminarea din sistem a judecătorilor și procurorilor lipsiți de integritate.

Apelarea la exercițiul de evaluare externă în mod etapizat este justificată de faptul că mecanismele interne au eșuat de nenumărate ori, organele de auto-administrare fiind în imposibilitate de a epura sistemul din interior, iar corupția sistemică și lipsa de integritate au afectat cronic sistemul justiției.

Este important de a preciza că exercițiul de evaluare propus prin prezentul proiect de lege va fi unul irepetabil. Acest fapt este expres prevăzut în conținutul proiectului de lege. Un argument suplimentar în susținerea acestei teze este că în lipsa avizării pozitive din partea Comisiei de la Veneția și a susținerii din partea partenerilor de dezvoltare, apelarea la un exercițiu similar de evaluare nu va fi posibilă.

Cu referire la **documentele de politici** relevante, menționăm că elaborarea și promovarea acestui proiect rezultă din obiectivul 1.2.2, acțiunea „a) Elaborarea cadrului normativ cu privire la evaluarea extraordinară (externă) a judecătorilor și procurorilor în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția” din Planul de acțiuni pentru implementarea *Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025*, aprobată prin *Legea nr. 211/2021*; precum și din angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova în contextul obținerii statutului de stat-candidat pentru aderare la Uniunea Europeană.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de lege cuprinde detalii despre: subiecții evaluării, instituțiile ce vor fi implicate în procesul respectiv, procedura de evaluare, efectele promovării și eșuării procesului de evaluare, procedura de contestare ș.a.

OBIECTUL EVALUĂRII EXTERNE

Obiectul evaluării externe îl constituie **integritatea etică și financiară** a subiectului evaluării. Criteriile de evaluare vor fi similare cu cele stabilite pentru evaluarea judecătorilor CSJ.

În timpul evaluării integrității, persoanei îi sunt verificate activele și cheltuielile sale, raportate la veniturile legale disponibile și declarate. În cazul constatării unor neconcordanțe care depășesc vădit o marjă admisibilă, stabilită expres în proiectul de lege, între activele disponibile și cheltuielile suportate și veniturile legal disponibile, se consideră că subiectul nu a promovat evaluarea integrității.

Verificarea bunurilor și cheltuielilor nu se limitează doar la subiectul evaluării, dar implică și membrii familiei acestuia. Astfel, în cazul imposibilității membrilor familiei de a-și justifica bunurile și cheltuielile, precum și sursa donațiilor lor către persoana evaluată, aceasta nu va promova evaluarea integrității.

De asemenea, aspectul de integritate presupune și verificarea cazurilor când judecătorii și procurorii nu au rezolvat starea de conflict de interese în activitatea lor.

Nepromovarea evaluării va avea drept consecință eliberarea din funcție a judecătorului/procurorului vizat. Proiectul prevede o marjă admisibilă de diferență între veniturile declarate și cele constatate/stilul de viață, astfel încât diferențele sau chestiunile minore ce nu pot fi justificate nu vor atrage după sine eliminarea din sistem.

SUBIECȚII EVALUĂRII EXTERNE

Evaluarea propusă va viza următoarele categorii de:

1. Judecători (aproximativ 160 de persoane):

- a) toți președinții celor 15 instanțe și vicepreședinții de instanțe, inclusiv cei interimari, care au deținut funcțiile respective din 1 ianuarie 2017 până în prezent (*circa 60 de persoane*);
- b) toți judecătorii Curților de Apel: Chișinău, Bălți, Comrat, Cahul (*circa 80 de judecători*);
- c) judecătorii care au eșuat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022.

2. Procurori (aproximativ 230 de persoane):

- a) din cadrul Procuraturii Generale - Procurorul general interimar, adjuncții Procurorului General, procurorii pentru misiuni speciale și șefii/adjuncții de secții/direcții (*circa 22 persoane*);
- b) toți procurorii anticorupție și procurorii PCCOCS (*circa 102 persoane*);

c) toți procurorii șefi și adjuncții acestora din 2017 pînă în prezent, inclusiv interimarii, (*circa 100 de procurori*).

d) procurorii care au eșuat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022.

Cifrele menționate de mai sus includ toate persoanele, inclusiv cele care pot demisiona. Se estimează că aproximativ 30-40% din judecătorii și procurorii care sunt subiecți ai evaluării vor demisiona. Astfel, în total vor fi evaluați de către Comisia pentru evaluarea judecătorilor – circa 160 de persoane, iar de către Comisia pentru evaluarea procurorilor – circa 230 de persoane.

Cu privire la categoriile de subiecți din sub-etapa a 2-a (Judecătoria Chișinău, judecătorii care solicită promovarea în funcții de conducere sau instanțele superioare, Procuratura Chișinău, procurorii care doresc promovarea în funcțiile de conducere sau în procuraturile superioare) se analizează oportunitatea ca aceștia să fie evaluați de către colegiile din cadrul CSM/CSP, care de asemenea urmează a fi evaluate, fortificate și capacitate cu instrumentele corespunzătoare.

Având în vedere că unii judecători și procurori sunt evaluați actualmente în cadrul evaluării prevăzute de Legea nr. 26/2022, în cazul promovării evaluării integrității, ei nu vor fi supuși evaluării prevăzute de prezentul proiect de lege. Dacă nu vor promova evaluarea integrității prevăzută de Legea nr. 26/2022, aceștia vor fi evaluați conform procedurii prevăzute de prezentul proiect de lege.

CADRUL INSTITUȚIONAL

În procesul de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor vor fi implicate următoarele structuri:

1. Comisia de evaluare a judecătorilor și Comisia de evaluare a procurorilor

Reieșind din faptul că numărul de subiecți ce urmează a fi evaluați este mult mai mare decît în cazul evaluării prevăzute de Legea nr. 26/2022 și decît numărul celor prevăzuți de Legea privind evaluarea judecătorilor CSJ, proiectul propune crearea a două comisii de evaluare. Acestea vor avea aceeași structură și mod de organizare și funcționare, cu deosebirea că una se va specializa pe evaluarea externă a judecătorilor, iar alta – pe evaluarea externă a procurorilor.

Fiecare comisie de evaluare va fi formată din 6 membri: 3 membri vor fi naționali, iar 3 vor fi internaționali, la propunerea partenerilor de dezvoltare. În același mod se propune selectarea și a membrilor supleanți (1 național și 1 internațional). Condițiile pe care trebuie să le întrunească membrii, precum și modul de selectare vor fi similare celor prevăzute în Legea nr. 26/2022 și în Legea privind evaluarea judecătorilor CSJ.

Comisiile de evaluare vor avea posibilitatea să se organizeze în procesul de lucru în cîte 2 complete de evaluare (a cîte 3 membri fiecare), dar la aprobarea raportului final urmează să participe toți membrii Comisiilor de evaluare.

Avantajele acestui model de constituire și funcționare a completelor de evaluare sunt:

- examinarea rapidă a dosarelor de evaluare;
- accelerarea procesului de evaluare;
- constituirea completelor mixte în caz de recuzări/abțineri a membrilor completelor de evaluare.

Membrii Comisiilor de evaluare trebuie să fie experți cu o vastă experiență, integritate și profesionalism demonstrat. Pentru identificarea și selectarea membrilor naționali și a celor internaționali, se va folosi modelul aplicat pentru Comisia creată prin Legea nr. 26/2022:

a) 3 membri cetățeni ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției, aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși;

b) 3 membri – la propunerea partenerilor de dezvoltare, aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși.

Fiecare Comisie de evaluare va dispune de câte un secretariat.

Atât comisiile de evaluare, cât și secretariatele acestora vor avea acces la orice baze de date deținute de autoritățile publice din țară și, respectiv, la sistemele informaționale care conțin date relevante pentru realizarea mandatului acestora și anume, pentru evaluarea integrității etice și financiare a subiecților evaluării, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect.

2. Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor

CSM și CSP vor avea un rol decisiv, similar cu mecanismul propus pentru procesul de evaluare a judecătorilor CSJ, unde ultimul cuvânt în confirmarea raportului Comisiei de evaluare îl are CSM.

În urma evaluării, fiecare Comisie de evaluare va întocmi un raport privind promovarea sau nepromovarea evaluării integrității etice și financiare, care va fi transmisă către CSM/CSP, împreună cu o copie a dosarului de evaluare. În decurs de 30 zile de la recepționarea materialelor respective, CSM/CSP urmează să ia o decizie reieșind din următoarele opțiuni:

a) acceptă raportul Comisiei de evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;

b) respinge raportul Comisiei de evaluare și dispune o singură dată reluarea procedurii de evaluare, dacă constată circumstanțe care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.

După reevaluare, Comisia de evaluare va transmite repetat raportul către CSM/CSP, care fie va accepta raportul respectiv, fie îl va respinge și va constata promovarea sau nepromovarea evaluării.

Subliniem că proiectul reglementează dreptul atât a reprezentantului Comisiei de evaluare, cât și a persoanei evaluate de a-și prezenta poziția/opinia în fața

CSM/CSP.

Efectele hotărîrilor CSM/CSP privind nepromovarea evaluării:

Prin mecanismul propus, CSM/CSP va putea să intervină în mod deplin, pentru a asigura evitarea eventualelor curențe sau abuzuri ce ar putea afecta independența judecătorilor, fapt ce va fi în corespundere cu rigorile prevederilor constituționale relevante. Deciziile CSM și cele ale CSP vor putea fi contestate direct la CSJ.

Judecătorii care nu au promovat evaluarea integrității vor fi eliberați din funcție prin hotărîrea CSM. În cazul procurorilor, hotărîrea CSP de constatare a nepromovării evaluării va fi transmisă Procurorului General, care prin ordin va dispune eliberarea acestora din funcție. Iar eventuala nepromovare a evaluării integrității de către Procurorul General se va decide de CSP, urmînd a fi eliberat din funcție de către Președintele Republicii Moldova.

3. Curtea Supremă de Justiție

În cadrul CSJ va fi constituit completul special pentru examinarea contestațiilor depuse împotriva hotărîrilor CSM/CSP privind cariera judecătorilor/procurorilor.

CSJ va putea anula hotărîrea CSM/CSP doar dacă va constata existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat sau titular (similar Legii nr. 26/2022).

În acest scop, se propune menținerea completului de judecată creat pentru examinarea contestațiilor în cadrul mecanismului de evaluare a integrității judecătorilor CSJ. Or, către acel moment, completul dat deja va avea experiență în examinarea acestui tip de litigii.

Amintim că proiectul legii pentru evaluarea CSJ, prevede că contestațiile se examinează de un complet format din primii 3 judecători ai Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la data de 31 decembrie 2022.

Componenta acestui complet ar putea fi mărită în viitor la 7 sau 9 judecători. Astfel, se vor evita posibilele blocaje din cauza recuzărilor/autorecuzărilor. Completul de judecată ar putea fi asistat de o subdiviziune distinctă din cadrul secretariatului CSJ.

PROCEDURA DE EVALUARE

Procedura de evaluare va implica următoarele etape principale:

1. Anunțarea concursului de către CSM;
2. Întocmirea listelor cu persoanele ce urmează a fi evaluate;
3. Colectarea datelor privind persoanele ce urmează a fi evaluate;
4. Analiza datelor și examinarea acestora cu participarea persoanei evaluate și emiterea raportului Comisiei de evaluare;
5. CSM/CSP va examina raportul Comisiei de evaluare, avînd opțiunile de a

aproba sau respinge raportul Comisiei de evaluare;

6. Contestarea hotărîrii CSM/CSP în CSJ (dacă este cazul);

7. Executarea hotărîrii CSM/CSP.

ASPECTE DE CONSTITUȚIONALITATE

Reforma dată nu propune modificarea Constituției, dar va implica plenar CSM și CSP ca actori-cheie, ce dispun de mandat constituțional de a decide în privința carierei judecătorilor și procurorilor.

Suspiciunea rezonabilă privind caracterul ilicit al bunurilor va fi pusă pe seama Comisiei de evaluare. Ulterior persoana evaluată va urma să combată această suspiciune.

Referitor la verificarea respectării regimului de interese în activitatea judecătorilor și procurorilor, comisiile de evaluare vor putea veni cu evaluări preliminare în privința subiecților supuși evaluării, după care aceștia din urmă vor avea posibilitatea să explice raționamentele deciziilor emise sau a acțiunilor întreprinse.

EFECTELE NEPROMOVĂRII EVALUĂRII EXTERNE

Subiecții care nu vor promova evaluarea externă vor fi eliberați din funcțiile deținute. De asemenea, persoanele respective vor fi lipsite de dreptul de a exercita funcția de judecător/procuror timp de 7 ani, de a fi admiși și de a exercita funcțiile și profesiile de: judecător/procuror, avocat, notar, administrator autorizat, executor judecătoresc precum și de demnitate publică timp de 5 ani din data rămînerii definitive a hotărîrii CSM (în cazul judecătorilor), ordinului Procurorului General (în cazul procurorilor), sau decretului Președintelui Republicii Moldova (în cazul Procurorului General).

Subliniem că proiectul conține garanții pentru a evita eliberarea din funcție a judecătorului/procurorului pentru iregularități financiare minore – fiind introdusă o marjă de câteva salarii medii pe economie drept diferență permisă între averea/veniturile și cheltuielile subiectului evaluării.

Menționăm că va fi necesară modificarea *Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului* și *Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură*, pentru a crea premisele legale pentru adoptarea de către CSM/CSP/PG a hotărîrii/ordinului în privința eliberării din funcție a judecătorilor/procurorilor care nu vor promova evaluarea integrității, fără parcurgerea unei proceduri disciplinare. **Această reglementare este în conformitate cu p. 50 din Opinia CDL-AD(2022)024 Comisiei de la Veneția**, care a subliniat că „*Procesul de evaluare/veting descris în proiecte nu poate fi în niciun caz egalat cu procedura disciplinară. După cum a remarcat anterior Comisia de la Veneția, "[e]valuarea și răspunderea disciplinară sunt (sau ar trebui să fie) două lucruri foarte diferite". Răspunderea disciplinară necesită o abatere disciplinară. O performanță negativă, care duce la un rezultat*

general negativ al unei evaluări, poate proveni și din alți factori decât o abatere disciplinară. Prin urmare, o propunere conform căreia rezultatele negative ale evaluării generale ar trebui să ducă la inițierea unei proceduri disciplinare ridică probleme.”

Se ia în considerație că există riscul ca o parte din actualii judecători/procurori să nu promoveze evaluarea integrității. Menținerea acestora în CSJ după ce rezultatele evaluării vor deveni publice, va denigra imaginea sistemului justiției, va reduce încrederea cetățenilor în justiție și va reduce la zero toate eforturile depuse pentru deblocarea sistemului și curățirea de elementele coruptibile.

Drept urmare, susținem cu fermitate ideea încetării mandatului doar pentru judecătorii/procurorii care nu vor promova evaluarea integrității.

Se planifică Comisia de evaluare să finalizeze procesul de verificare a integrității judecătorilor și procurorilor până la finele anului 2025.

4. Fundamentarea economico-financiară

Activitatea celor două Comisii de evaluare va fi asigurată din contul bugetului de stat (din contul mijloacelor financiare prevăzute în bugetul Ministerului Justiției pentru anul 2023), precum și al partenerilor de dezvoltare. Or, proiectul prevede posibilitatea de finanțare a activității Comisiilor de evaluare și din alte surse neinterzise de lege.

Gestionarea resurselor financiare ale Comisiei de evaluare se va face de către Ministerul Justiției. Menționăm în calitate de exemplu similar de gestionare a resurselor financiare ale Comisiei de evaluare create în baza Legii nr. 26/2022.

Implementarea proiectului va implica cheltuieli de la bugetul de stat în partea ce ține de:

- **Identificarea și întreținerea sediului** (ex: servicii comunale, pază, ș.a.);

Se propune ca sediul necesar pentru desfășurarea activității Comisiilor de evaluare să fie identificat de către Guvernul Republicii Moldova.

- **Remunerarea membrilor naționali:**

Proiectul prevede achitarea pentru fiecare membru, desemnat de actorii interni, din contul bugetului de stat, a indemnizației lunare echivalente cu dublul salariului de funcție al Judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechimea în muncă de peste 16 ani.

Potrivit Tabelului nr. 1 din Anexa nr. 4 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, pentru judecătorii Curții Supreme de Justiție cu vechimea în muncă în funcția de judecător de până la 16 ani este stabilită clasa de salarizare 119 și coeficientul de salarizare 12,29.

De asemenea, precizăm că pentru anul 2023, pentru judecătorii Curții Supreme de Justiție a fost stabilită valoarea de referință în mărime de 2600 lei. Drept urmare, indemnizația lunară al unui membru național va constitui:

$$12,29 * 2\ 600\ lei * 2 = 63\ 910\ lei.$$

Pentru o perioadă de 9 luni (dacă proiectul va intra în vigoare la finele lunii martie anul curent), indemnizația ce urmează a fi plătită celor 6 membri naționali din ambele comisii de evaluare va constitui aproximativ:

$$(63\ 910\ lei * 9\ luni) * 6\ persoane = 3\ 451\ 140\ lei$$

În context, trebuie să subliniem faptul că în cadrul bugetului de stat pentru anul 2023, Ministerului Justiției i-au fost alocate resurse financiare **în sumă de 13978,5 mii lei** pentru implementarea reformelor ce țin de evaluarea externă extraordinară a judecătorilor și procurorilor.

Cu privire la remunerarea angajaților din cele două secretariate, menționăm că persoanele care vor fi angajate în secretariate nu vor avea statut de funcționari publici. Ca și în prezent, cheltuielile ce țin de angajarea și remunerarea acestora vor fi asumate de către partenerii de dezvoltare.

- **Indemnizațiile ce țin de posibilele demisii**

Atât judecătorii, cât și procurorii care nu vor dori să fie supuși evaluării externe vor putea depune cerere de demisie în termen de 20 de zile de la intrarea în vigoare a legii.

Existența unor astfel de cereri va reclama achitarea indemnizațiilor de concediere egale cu:

a) 50% din produsul înmulțirii salariului mediu lunar al judecătorului la numărul de ani complet lucrați în **funcția de judecător** (art. 26 alin. (3) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului).

În lipsa unor date certe privind judecătorii concreți care vor decide să demisioneze și vechimea în funcția de judecător relevantă pentru calculul indemnizației, nu poate fi oferit un calcul precis privind costul acestei opțiuni.

Cu titlu de exemplu, dacă un judecător CSJ cu o vechime în mediu de 20 ani de activitate, va decide să plece onorabil din sistem, suma necesară pentru achitarea indemnizației unice de concediere a acestuia va constitui:

$$30\ 000\ lei\ salariul\ mediu\ lunar * 50\ \% * 20\ ani = 300\ 000\ lei.$$

b) 50% din produsul înmulțirii ultimului salariu lunar la numărul de ani complet lucrați în **funcția de procuror** (art. 62 alin. (2) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură)

Astfel, în cazul unui procuror din cadrul Procuraturii Generale cu vechimea în muncă de 20 de ani, indemnizația va constitui:

$$30\ 000\ lei\ ultimul\ salariu\ lunar * 50\ \% * 20\ ani = 300\ 000\ lei$$

Avînd în vedere că, la moment, nu pot fi estimate cu precizie mijloacele financiare necesare pentru acoperirea cheltuielilor condiționate de demisia judecătorilor/procurorilor și, respectiv, de achitarea indemnizațiilor, acestea vor fi solicitate la ulterioara rectificare a bugetului de stat.

5. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Pentru buna implementare a procesului de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, Comisia de evaluare va trebui să aprobe în termenul stabilit în proiect:

1. Regulamentul propriu de organizare și funcționare;
2. Regulamentul Secretariatului comisiei de evaluare.

De asemenea, va fi necesară completarea *Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului* și *Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură* cu un temei nou de eliberare din funcție – nepromovarea evaluării externe.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Conform prevederilor art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției la compartimentul Transparența decizională, directoriul “Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative”, a anunțului de inițiere a procesului de elaborare, care poate fi accesat la linkul: <https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-conceptului-de-evaluare-externa-0>.

Elaborarea prezentului proiect de lege a fost precedată de elaborarea Conceptului privind evaluarea extraordinară a integrității judecătorilor și procurorilor, supus consultărilor în modul stabilit.

Secretar de stat /Semnat electronic/ **Veronica MIHAILOV-MORARU**